

## การควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินของร้านทองดีคาเฟ่

## Internal Control on Receipt and Payment of Thongdee Cafe

ปริณดา สมบูรณ์\* และเอื้อบุญ เอกะสิงห์\*\*

## บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินของร้านทองดีคาเฟ่ ตามแนวคิดการควบคุมภายในของ COSO ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและประเมินผล การควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินโดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานร้านทองดีคาเฟ่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับเงินและจ่ายเงิน 24 คนและผู้จัดการร้าน 1 คน รวมจำนวนแบบสอบถาม 25 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าของกิจการ 2 คน และผู้จัดการร้าน 1 คน รวมจำนวนการสัมภาษณ์เชิงลึก 3 คนรวมทั้งหมดจำนวน 27 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21-25 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวส.หรืออนุปริญญา ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่พนักงานเสิร์ฟ มีระยะเวลาปฏิบัติงานอยู่ในช่วงเวลา น้อยกว่า 1 ปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 7,001 – 10,000 บาท

ผลการศึกษาของการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินของร้านทองดีคาเฟ่ จากแบบสอบถามจากพนักงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับเงินและจ่ายเงินพบว่า โดยรวมกิจการมีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO และการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงิน ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าของกิจการและผู้จัดการร้าน พบว่าในภาพรวมมีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในแต่ยังมีการละเลยในการปฏิบัติงานที่สำคัญทำให้เกิดความผิดพลาดและเกิดความเสียหายต่อกิจการ เมื่อจัดลำดับความผิดพลาดจากการควบคุมภายในที่มีผลกระทบต่อกิจการมากที่สุด มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และควรได้รับการแก้ไขโดยด่วน มีดังต่อไปนี้การตรวจสอบการรับเงินด้วยการโอนเงินผ่านแอปพลิเคชัน การควบคุมภายในด้านการจ่ายเงิน และการจัดทำบกระทบยอดเงินสดรับเงินสดจ่ายตามที่ลงบัญชีกับยอดเงินฝากธนาคาร

## ABSTRACT

This independent study aimed to examine the internal control on receipt and payment of Thongdee Café under the COSO framework, which consisted of components as follows: control environment, risk assessment, control activities, information and communication, and monitoring. Data collection was conducted through the distribution of questionnaires to the total number of respondents: 24 staff of Thongdee Café involving in receipt and payment

\* นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

\*\* ดร. อาจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

processes and 1 manager of the studied café, as well as the in-depth interview with the total number of 3 interviewees: 2 business owners and 1 manager. Thus, in this study, there 27 respondents in total.

Most respondents were male in the age of 21–25 years old, graduated in a high-vocational certificate or diploma level. They were in the position of the waiter and had worked at the studied café for less than a year. Their average monthly income was 7,001–10,000 Baht.

The findings on the internal control on receipt and payment of Thongdee Café as gathered from the questionnaires distributed to staff involving in receipt and payment were presented as follows. In an overview, the internal control, including the receipt and payment processes of the studied café was well conformed to the COSO framework. According to the in-depth interview with business owners and its manager, the results showed that in an overview, the practice of internal control was observed; but there was ignorance in some important performances which led to mistakes and loss to the business. Hereafter was shown the list of mistakes incurred by the internal control that could affect the business at the highest level, had the possibility to happen frequently, and should be solved out urgently: the verification of receipt for the payment done via application, the internal control for payment and the preparation of bank reconciliation statement.

## บทนำ

มูลค่าตลาดธุรกิจร้านอาหารในประเทศไทยปี 2560 –2561 มีมูลค่าสูงกว่า 4 แสนล้านบาท และมีแนวโน้มเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง พนวกกับความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจที่เพิ่มขึ้นทุกปี ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ดึงดูดให้ผู้ประกอบการรายใหม่ เข้าสู่ตลาดธุรกิจร้านอาหารอย่างต่อเนื่อง ข้อมูล ณ 28 กุมภาพันธ์ 2562 การจัดตั้งธุรกิจร้านอาหารในปี 2561 มีจำนวน 2,197 ราย เพิ่มขึ้น 9.52% เมื่อเทียบกับปี 2560 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2562: ออนไลน์) ในภาคเหนือ การจัดตั้งธุรกิจร้านอาหารใน 3 ไตรมาสแรกปี 2561 มีจำนวน 164 ราย เพิ่มขึ้น 8.61% เมื่อเทียบกับ 3 ไตรมาสแรกปี 2560 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2561: ออนไลน์) จากฐานข้อมูลของ Wongnai ณ สิ้นปี พ.ศ. 2561 มีร้านอาหารในประเทศไทยจำนวนทั้งหมด 231,916 ร้าน โดยจังหวัดที่มีร้านอาหารมากที่สุด 5 ลำดับคือ กรุงเทพมหานคร 71,207 ร้าน เชียงใหม่ 14,751 ร้าน ชลบุรี 12,405 ร้าน นนทบุรี 8,726 ร้าน และนครราชสีมา 6,921 ร้าน (Wongnai, 2019: ออนไลน์)

ธุรกิจร้านอาหารจะประสบความสำเร็จได้นั้น นอกจากต้องมีอาหารรสชาติอร่อย สะอาด ทำเลที่เหมาะสมแล้ว ต้องมีกลยุทธ์ด้านการตลาดที่ตรงตามความต้องการของลูกค้า และระบบการควบคุมภายในซึ่งส่วนการขายหน้าร้านและส่วนหลังร้าน จึงจะทำให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว (วิโรจน์ เฉลิมรัตน์, 2559: ออนไลน์)

การควบคุมภายใน หมายถึง นโยบายและวิธีการที่ผู้บริหารของกิจการได้กำหนดขึ้นเพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าจะทำให้กิจการได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ นโยบายและวิธีการเหล่านี้ทำให้เกิดการควบคุมซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะประกอบขึ้นเป็นระบบการควบคุมภายในของกิจการ ซึ่งทำให้การดำเนินงานของกิจการเป็นไป

อย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ รายงานหรืองบการเงินของกิจการไม่ว่าจะเป็นรายงานภายในหรือภายนอกต้องมีความถูกต้องเชื่อถือได้และทันกาลเพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้รายงาน และมีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับทั้งของกิจการและส่วนราชการที่มีหน้าที่กำกับดูแล (วิไล วีระปรีช, จงจิตต์ หลีกภัย และประจิต หาว์ตร, 2551)

ธุรกิจร้านอาหาร ที่ผู้ศึกษานำมาเป็นกรณีศึกษา คือ ร้านทองดีคาเฟ่ จากข้อมูลทางบัญชี พบว่า ร้านทองดีคาเฟ่ มีรายได้เฉลี่ย 12 เดือนหลัง เพิ่มสูงขึ้น 44.41% จาก 12 เดือนแรกนับตั้งแต่ที่ร้านเปิดให้บริการ ร้านทองดีคาเฟ่ ตั้งอยู่ที่ถนนชลประทาน ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ บริการขายอาหารและเครื่องดื่ม มีวงดนตรีและดีเจ เปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 18.00 น.– 00.00 น. รับชำระเงินผ่าน 3 ช่องทาง ได้แก่ เงินสด บัตรเครดิต และการโอนเงินผ่านแอปพลิเคชัน จ่ายชำระหนี้ด้วยเงินสดและการโอนเงินผ่านแอปพลิเคชัน พนักงานร้านทองดีคาเฟ่มีอัตราการหมุนเวียนของพนักงานสูง เมื่อมีการรับพนักงานใหม่จะมีการสอนวิธีการปฏิบัติงานด้วยวาจา ปัจจุบันยังไม่มีความก้าวหน้าในการรับเงินและจ่ายเงินอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบกับยอดขายของร้านที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความเสียหายและความผิดพลาดซึ่งเป็นสาเหตุให้เงินรั่วไหลได้ (เจ้าของกิจการ ร้านทองดีคาเฟ่: สัมภาษณ์)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษา การควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินของร้านทองดีคาเฟ่ เพื่อให้เจ้าของกิจการและพนักงานสามารถนำระบบการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเป็นแนวทางปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมการรับเงินและการจ่ายเงินของร้านทองดีคาเฟ่ ต่อไป

## แนวคิดและทฤษฎี

### 1. แนวคิดการควบคุมภายในของ COSO 5 องค์ประกอบ

1.1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม หมายถึง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการควบคุมของกิจการ ผลกระทบดังกล่าวอาจจะเป็นในทางบวกคือมีส่วนส่งเสริมให้องค์ประกอบของการควบคุมส่วนอื่นพัฒนาขึ้นจนเป็นระบบควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ หรืออาจมีผลในทางลบคือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของส่วนประกอบอื่นๆ จนทำให้เป็นระบบการควบคุมภายในที่มีจุดบกพร่องหรือจุดอ่อนจนไม่สามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพได้

1.2 การประเมินความเสี่ยง หมายถึง การระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดข้อผิดพลาดจนทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพและข้อมูลทางการเงินที่ได้บันทึกไว้มีความไม่ถูกต้องไม่น่าเชื่อถือ

1.3 กิจกรรมการควบคุม หมายถึง นโยบายและวิธีการที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการควบคุมความเสี่ยง

1.4 ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับรายการหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านวิธีการประมวลผลให้เป็นข้อมูลสารสนเทศ และการจัดระบบภายในกิจการเพื่อให้ข้อมูลสารสนเทศมีการจัดส่งไปยังผู้รับอย่างรวดเร็วและทันต่อการตัดสินใจ

1.5 การติดตามผลและการประเมินผล หมายถึง กิจกรรมที่ฝ่ายบริหารกระทำเพื่อให้แน่ใจว่าระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้นั้นได้มีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและในกรณีที่สถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไประบบดังกล่าวได้มีการปรับปรุงแก้ไขอย่างเหมาะสมแล้ว

## 2. การควบคุมภายในด้านการรับเงิน

การควบคุมภายในด้านการรับเงินเพื่อให้กิจการมั่นใจว่ารับเงินครบถ้วน ถูกต้อง มีการบันทึกบัญชีรายได้ครบถ้วน ตัวอย่างเช่น ควรใช้เครื่องบันทึกเงินสดในการรับเงิน เมื่อมีการรับเงินควรออกใบเสร็จรับเงินทุกครั้ง นำเงินที่ได้รับห้ามหักค่าใช้จ่ายใดๆ ให้นำฝากธนาคารทันทีพร้อมแนบสำเนาใบนำฝากกับรายงานการรับเงินประจำวัน มีการพิมพ์เลขที่ใบเสร็จรับเงินก่อนนำไปใช้และทำทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น

## 3. การควบคุมภายในด้านการจ่ายเงิน

การควบคุมภายในด้านการจ่ายเงินเพื่อให้กิจการมั่นใจว่าจ่ายเงินถูกต้อง ไม่จ่ายเงินซ้ำซ้อน และมีการบันทึกบัญชีรายจ่ายครบถ้วน ตัวอย่างเช่น มีการจัดทำใบสำคัญจ่ายเมื่อต้องการขอเบิกเงิน มีการอนุมัติใบสำคัญจ่าย และตรวจสอบเอกสารประกอบครั่งก่อนการจ่ายเงิน มีการประทับตรา “จ่ายเงินแล้ว” ในใบสำคัญจ่ายที่จ่ายเงินแล้ว มีการลงเลขที่ในใบสำคัญจ่ายล่วงหน้า และมีการเอาประกันจากพนักงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเงินสด เป็นต้น

## 4. ข้อจำกัดในการควบคุมภายใน

บางกรณีระบบการควบคุมภายในที่วางไว้เหมาะสมแต่ในการนำไปใช้ปฏิบัติอาจไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากข้อจำกัดทั้งปัจจัยภายนอกและภายในกิจการ ตัวอย่างเช่น กิจการได้รับผลกระทบจากสถานการณ์บางอย่างซึ่งอยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหาร ผู้บริหารของบริษัทไม่มีความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความสามารถอย่างเพียงพอและไม่เข้าใจว่าวิธีการบางอย่างมีความสำคัญต่อการควบคุมเพียงใด และค่าใช้จ่ายในการจัดระบบควบคุมบางอย่างอาจไม่คุ้มกับประโยชน์ที่ได้รับ ดังนั้นกิจการจึงยอมรับความเสี่ยงไว้เอง

## 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

**วันวิไล วงษ์วันทรู (2555)** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินของธุรกิจบริการ กรณีศึกษา หอการค้าไทย” โดยเปรียบเทียบระบบการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO และศึกษาการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินขององค์กร รวบรวมข้อมูลจากการทำแบบสอบถามจากพนักงาน ฝ่ายบัญชีและการเงิน ฝ่ายจัดงานแสดงและฝึกอบรม ฝ่ายส่งเสริมสมาชิกและจัดหาสมาชิก จำนวน 30 คน จากจำนวน 50 คนและสัมภาษณ์ผู้บริหารจำนวน 4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการบริหารกลุ่มบริหารสำนักงาน ผู้จัดการฝ่ายแสดงสินค้า และจัดอบรม ผู้จัดการฝ่ายตรวจสอบ และผู้จัดการฝ่ายบัญชีและการเงิน จากการศึกษา พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านข้อมูลและการสื่อสารภายในองค์กร และด้านการติดตามและประเมินผล ด้านการควบคุมระบบการรับเงินและจ่ายเงิน องค์กรมีการปฏิบัติตามหลักการควบคุมภายในอย่างจริงจัง

**เพลินพิศ วรพัสสิงห์ (2557)** ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด” เพื่อรับทราบความคิดเห็นต่อระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางการเดินรถ ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามและประเมินผลโดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์ จำนวน 35 คน และสมาชิกตัวอย่าง จำนวน 10 คน จากการศึกษา

พบว่า สหกรณ์ มีการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมินความเสี่ยงและ กิจกรรมควบคุมมีการควบคุมภายในทุกกิจกรรมในระดับมาก ได้แก่กิจกรรมด้านการเงินและบัญชี กิจกรรมด้านการ ให้สินเชื่อ กิจกรรมการจัดหาสินค้า กิจกรรมด้านการรับฝาก กิจกรรมด้านการให้บริการ กิจกรรมด้านสินทรัพย์ กิจกรรมด้านเจ้าหนี้เงินกู้ และกิจกรรมด้านทุนเรือนหุ้น ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารและ ด้านการติดตามและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

## วิธีการดำเนินการวิจัย

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย การศึกษาการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินของ ร้านทองดีคาเฟ่ ตามแนวคิดการควบคุมภายในของ COSO และการควบคุมภายในเกี่ยวกับการรับเงินและจ่ายเงิน

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าของกิจการและพนักงานร้านทองดีคาเฟ่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับเงิน และจ่ายเงิน จำนวน 27 คน

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การตอบแบบสอบถามพนักงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับเงินและจ่ายเงิน 24 คน และผู้จัดการร้าน 1 คน รวม 25 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึก เจ้าของกิจการ 2 คน และผู้จัดการร้าน 1 คน รวม 3 คน สถานที่สัมภาษณ์ ร้านทองดีคาเฟ่

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร คู่มือการปฏิบัติงาน งานวิจัยและ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมภายในด้านการรับและจ่ายเงินสด ให้เป็นเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติของระบบการ ควบคุมภายในที่ดี

### เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามจากพนักงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับเงินและจ่ายเงิน และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าของกิจการและผู้จัดการร้าน

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการตอบแบบสอบถามจากพนักงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับเงินและจ่ายเงิน และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเจ้าของกิจการและผู้จัดการร้าน ตามแนวคิดระบบการควบคุมภายในของ COSO และการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงิน รวมทั้งข้อมูลจากเอกสารในการปฏิบัติงาน จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้ ค่าสถิติในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ(Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) และนำเสนอข้อมูล ที่วิเคราะห์ในลักษณะข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

## ผลการศึกษา การอภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

### ผลการศึกษา

ผลการศึกษาการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินของร้านทองดีคาเฟ่ พบว่า จากแบบสอบถาม พนักงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการรับเงินและจ่ายเงินโดยรวมมีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO และการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินและจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าของกิจการและผู้จัดการร้าน พบว่า ในภาพรวมมีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในแต่ยังมีการละเลยในการปฏิบัติงานที่สำคัญทำให้เกิดความผิดพลาดและเกิดความเสียหายต่อกิจการ เมื่อจัดลำดับความผิดพลาดจากการควบคุมภายในที่มีผลกระทบต่อกิจการมากที่สุด มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และควรได้รับการแก้ไขโดยด่วน มีดังต่อไปนี้

**ลำดับที่ 1 การตรวจสอบการรับเงินด้วยการโอนเงินผ่านแอปพลิเคชัน** เมื่อลูกค้าจ่ายชำระเงินค่าอาหาร/เครื่องดื่มด้วยการโอนเงินผ่านแอปพลิเคชัน แต่พนักงานไม่ได้ตรวจสอบภาพหน้าจอโทรศัพท์มือถือที่แสดงการโอนเงินอย่างละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งลูกค้ายังไม่ได้ทำการยืนยันรายการโอนเงิน ทำให้เงินจำนวนดังกล่าวไม่เข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของกิจการ

**ลำดับที่ 2 การควบคุมภายในด้านการจ่ายเงิน** กิจการไม่มีการแบ่งหน้าที่ด้านการจ่ายเงินที่ชัดเจน เจ้าของกิจการจ่ายเงินโดยไม่มีการจัดทำใบสำคัญจ่ายและการอนุมัติ ผู้จัดการร้านและแคชเชียร์จ่ายเงินตามใบสำคัญจ่ายที่ไม่มีการอนุมัติจากเจ้าของกิจการ มีการจ่ายเงินซ้ำซ้อนเนื่องจากไม่ได้ตรวจสอบเอกสารก่อนการจ่ายเงินอย่างละเอียดถี่ถ้วน เกิดความผิดพลาดในการจ่ายเงินเดือน ไม่ได้นำเงินเดือนที่พนักงานขอเบิกล่วงหน้าหักออกจากเงินเดือนทั้งหมดตอนสิ้นเดือน

**ลำดับที่ 3 การจัดทำงบประมาณยอดเงินสดรับ เงินสดจ่ายตามที่ตั้งบัญชีกับยอดเงินฝากธนาคาร** กิจการไม่ได้นำ PAY IN การฝากเงินมาตรวจสอบกับรายงานส่งเงินสรุปรายยอดประจำวันที่ได้รับจากแคชเชียร์ และกิจการไม่ได้จัดทำงบประมาณยอดเงินสดรับ เงินสดจ่ายตามที่ตั้งบัญชีกับยอดเงินฝากธนาคารเป็นประจำทุกเดือน เมื่อตรวจสอบย้อนหลังเป็นเวลานาน พบว่าจำนวนเงินในบัญชีเงินฝากธนาคารกับรายงานส่งเงินสรุปรายยอดประจำวันของแคชเชียร์ที่รับชำระด้วยการโอนเงินผ่านแอปพลิเคชันไม่เข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของกิจการ

### ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

**ลำดับที่ 1 การตรวจสอบการรับเงินด้วยการโอนเงินผ่านแอปพลิเคชัน** กิจการควรจัดทำคู่มือการตรวจสอบการโอนเงินผ่านแอปพลิเคชันเป็นลายลักษณ์อักษรให้พนักงาน และควรสมัครบริการแจ้งเตือนอัตโนมัติผ่านโทรศัพท์มือถือโดยให้แคชเชียร์เป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบข้อความแจ้งเตือนดังกล่าว และพิมพ์ข้อความการแจ้งเตือนการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของกิจการส่งให้เจ้าของกิจการพร้อมรายงานสรุปรายยอดนำส่งเงินประจำวันเพื่อใช้ในการตรวจสอบต่อไป

**ลำดับที่ 2 การควบคุมภายในด้านการจ่ายเงิน** กิจการควรทำคู่มือในการปฏิบัติงานด้านการจ่ายเงินเป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดและแบ่งแยกหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุมัติการจ่ายเงิน และผู้จ่ายเงินให้ชัดเจน ก่อนการจ่ายเงินทุกครั้งควรตรวจสอบใบสำคัญจ่ายและเอกสารประกอบหรือใบเสร็จรับเงินอย่างละเอียด กรณีการขอเบิกเงินเดือน

ล่วงหน้าให้พนักงานทำใบสำคัญจ่าย ให้เจ้าของกิจการตรวจสอบและลงลายมือชื่ออนุมัติในใบสำคัญจ่าย เขียนหมายเหตุการขอเบิกเงินและลงลายมือชื่อในบัตรลงเวลาทำงานของพนักงานทุกครั้งก่อนให้พนักงานนำไปขอเบิกเงิน ที่ผู้จัดการร้าน ผู้จัดการร้านตรวจสอบใบสำคัญจ่ายและบัตรลงเวลาทำงานของพนักงานว่ามีการอนุมัติจากเจ้าของกิจการ ก่อนการจ่ายเงินเดือนล่วงหน้าทุกครั้ง การคำนวณเงินเดือนควรตรวจสอบบัตรลงเวลากับใบสำคัญจ่ายขอเบิกเงินเดือน ล่วงหน้าจากผู้จัดการทุกครั้งเพื่อป้องกันการลืมนับที่การขอเบิกเงินล่วงหน้าในบัตรลงเวลา

**ลำดับที่ 3 การจัดทำงบกระทบยอดเงินสตรับ เงินสดจ่ายตามที่ลงบัญชีกับยอดเงินฝากธนาคาร**  
กิจการต้องทำงบกระทบยอดเงินสตรับ เงินสดจ่ายตามที่ลงบัญชีกับยอดเงินฝากธนาคารเป็นประจำทุกเดือน เพื่อตรวจสอบจำนวนเงินสดที่ได้บันทึกบัญชีไว้ว่าตรงตามรายการที่ธนาคารบันทึกไว้หรือไม่ เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่ายอดคงเหลือตามบัญชีที่กิจการบันทึกไว้แตกต่างจากยอดคงเหลือของธนาคาร กิจการต้องติดตามหาสาเหตุโดยด่วน

### การอภิปรายผล

ผลการศึกษา การควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินของร้านทองดีคาเฟ่ พบว่าสอดคล้องกับ ผลการศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินของธุรกิจบริการกรณีศึกษา หอการค้าไทย ของวันวิไล วงษ์บำรุง (2555) ทั้ง 5 องค์ประกอบการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO และการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงิน เพียงแต่จะแตกต่างกันในส่วนองค์ประกอบย่อย กล่าวคือ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ร้านทองดีคาเฟ่มีการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในแต่ละตำแหน่งโดยพิจารณาจาก คุณสมบัติ ประสบการณ์การทำงานของแต่ละตำแหน่งเป็นหลัก ความตั้งใจที่จะทำงาน โดยไม่ได้จำกัด อายุ เพศ หรือวุฒิการศึกษา ซึ่งแตกต่างจากหอการค้าไทยที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับระดับการศึกษา การควบคุมด้านการจ่ายเงิน กรณีเจ้าของกิจการร้านทองดีคาเฟ่โอนเงินจ่ายชำระค่าใช้ต่างๆไม่มีการจัดทำใบสำคัญจ่ายและการลงนามอนุมัติและ กรณีผู้จัดการร้านจ่ายเงินสดย่อยหรือแคชเชียร์จ่ายเงินสดให้นักดนตรี/ดีเจ มีการจัดทำใบสำคัญจ่ายแต่ไม่มีการอนุมัติ การจ่ายเงินจากเจ้าของกิจการ ซึ่งแตกต่างจากหอการค้าไทยที่การเบิกจ่ายเงินมีใบสำคัญหรือเอกสารหลักฐานประกอบ ที่มีการอนุมัติอย่างถูกต้อง

ผลการศึกษาการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินของร้านทองดีคาเฟ่ พบว่ามีความสอดคล้องกับ ผลการศึกษาการประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด ของเพลินพิศ วรพัสสิงห์ (2557) ทั้ง 5 องค์ประกอบการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO แต่มีส่วนที่แตกต่างในองค์ประกอบย่อย กล่าวคือ ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ร้านทองดีคาเฟ่ไม่มีคู่มือ/คำแนะนำการปฏิบัติงาน การใช้โปรแกรมกับพนักงาน และด้านการติดตามและประเมินผล ร้านทองดีคาเฟ่ไม่มีบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งแตกต่างจาก สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด มีคู่มือ/คำแนะนำการปฏิบัติงาน หรือให้การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบงานกับผู้ใช้ และมีการบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร

## ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

ร้านทองดีคาเฟ่ เป็นธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม ประกอบด้วยงานหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการ ด้านการบริหาร และด้านการตรวจสอบ ซึ่งงานหลักทั้ง 3 ด้าน มีความสำคัญอย่างยิ่งจำเป็นต้องมีระบบบริหารจัดการ และการควบคุมภายในที่ดี โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการควบคุมภายในด้านการรับเงินและการจ่ายเงินของร้านทองดีคาเฟ่ ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งในด้านการตรวจสอบเท่านั้น ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการควบคุมภายในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะการบริหารสินค้าคงคลัง ได้แก่ การบริหารจัดการเครื่องดื่ม วัตถุดิบและเครื่องปรุงในการทำอาหาร เนื่องจากสินค้าคงคลังมีต้นทุนในการสั่งซื้อและต้นทุนในการจัดเก็บ มีความเสี่ยงในการสูญหายและเกิดความผิดพลาดในการดำเนินงานสูง ซึ่งการศึกษาจะทำให้ทราบจุดอ่อนและข้อบกพร่องของการควบคุมภายในที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในที่ใช้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในการทำงานปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

## บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2560). *ข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคล พ.ศ.2560*. สืบค้นจาก [http://www.dbd.go.th/more\\_news.php?cid=1493](http://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=1493)
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2561). *ข้อมูลการจดทะเบียนนิติบุคคล พ.ศ.2561*. สืบค้นจาก [http://www.dbd.go.th/more\\_news.php?cid=1437](http://www.dbd.go.th/more_news.php?cid=1437)
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2562). *ธุรกิจเด่นประจำเดือน กุมภาพันธ์ 2562*. สืบค้นจาก [http://www.dbd.go.th/download/document\\_file/Statistic/2562/T26/T26\\_20192.pdf](http://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2562/T26/T26_20192.pdf)
- ณัฐรดา ทองดี. เจ้าของกิจการ ร้านทองดีคาเฟ่. (2561, 22 ธันวาคม). สัมภาษณ์.
- นนทิวรรณ ทองดี. เจ้าของกิจการ ร้านทองดีคาเฟ่. (2561, 22 ธันวาคม). สัมภาษณ์.
- บุษบา ครอบครอง. (2558). *การพัฒนาระบบการควบคุมภายใน ด้านการเงินการบัญชี และการพัสดุของวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง*. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- เพลินพิศ วิรุฬห์สิงห์. (2557). *การประเมินระบบควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด*. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- วงใหม่. (2562). *สรุปข้อมูลและเทรนด์ธุรกิจร้านอาหารในประเทศไทย สำหรับปี 2562*. สืบค้นจาก <http://www.wongnai.com/business-owners/thailand-restuarant-trend-2019>
- วันวิไล วงษ์วันทรุ. (2555). *การเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมภายในด้านการรับเงินและจ่ายเงินของธุรกิจบริการกรณีศึกษา หอการค้าไทย*. (การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยหอการค้าไทย).
- วิโรจน์ เฉลิมรัตนา. (2559). *ระบบร้านดีพาค้าขายรุ่งระบบร้านล้มต้องรีบปรับปรุง*. สืบค้นจาก [https://www.sentangsedtee.com/news\\_detail.php?rich\\_id=2707&section](https://www.sentangsedtee.com/news_detail.php?rich_id=2707&section)
- วิไล วีระปรีย และคณะ. (2551). *ระบบบัญชี*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.



- สถาบันวิทยาการจัดการ ทริส คอร์ปอเรชั่น. (2561). *บริหารความเสี่ยงด้วย COSO-ERM 2017*. สืบค้นจาก <http://www.trisacademy.com/articles-and-knowledge/coso-erm-coso-2017>
- สุขุม โปธิสวัสดิ์. (2551). *การวางระบบบัญชี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สายธาร.
- สุวิจักขณ์ ปทุมอ่อน. (2561). ผู้จัดการร้าน ร้านทองดีคาเฟ่. (2561, 24 ธันวาคม). สัมภาษณ์.
- Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO). (2013). *About us*. Retrieved from <https://www.coso.org/Pages/aboutus.aspx>